

Discurs del president Mas en la celebració del centenari de la Mancomunitat

6 d'abril de 2014

Saludo d'una manera molt especial els presidents de les quatre diputacions catalanes que avui ens acompanyen. Senyora vicepresidenta del Govern de Catalunya, conselleres i consellers, senyor president en funcions del Parlament de Catalunya, president Pujol, president Montilla, parlamentaris, senyores i senyors, i també d'una manera especial vull saludar els expresidents de les diputacions catalanes que ens acompanyen en aquest acte.

Teníem un especial interès a celebrar aquest acte que estem commemorant. Teníem un punt de risc, que és que aquest any 2014 que està carregat de celebracions simbòliques, que passés una mica per alt el que va significar la creació de la Mancomunitat. I per tant amb les diputacions vam convenir en aquell moment que calia donar-li relleu, que calia fer conèixer el que va significar la Mancomunitat i la seva creació i la seva obra a partir de 1914. S'ha fet això i s'està fent a través d'un munt d'actes, però n'hi havia d'haver algun de central, un acte amb tota la solemnitat possible, i és aquest, just 100 anys després de la creació de la Mancomunitat, estem aquí perquè, disculpeu-me el que ara diré perquè no és cap ombra sobre el que farem després, perquè els actes del Tricentenari no ofeguin el que va significar la Mancomunitat. El Tricentenari està carregat de simbolisme des de molts punts de vista, tindrà una força molt gran durant tot aquest any, ja l'està tenint, però això no havia de ser en detriment de posar en el mapa una altra celebració, un altre centenari en aquest cas molt significatiu, que és concretament el de la Mancomunitat.

Perquè, en definitiva, la Catalunya d'avui és evident que és filla de 1714 i del que allò va significar, però també és filla del 1914 i del que allò va significar. Som fills d'aquests dos grans moments, del 1714, per tant de la pèrdua de les nostres institucions, dels nostres drets, de les nostres constitucions, de les nostres llibertats, però també som fills del 1914, que en definitiva ser el primer intent seriós des d'un punt de vista polític i institucional de recuperació d'algun grau del nostre autogovern.

I si m'ho permeteu crec que també avui d'una forma o altra estem fent un homenatge al món local de Catalunya, al món municipal, i celebro que hi hagi presents moltes alcaldesses, alcaldes, regidores, regidors, que ens acompanyen i d'altres que segurament ens segueixen a través d'altres mitjans. Celebro que estigueu aquí, perquè, en definitiva, fixeu-vos que els ajuntaments, en els moments decisius del país hi han estat sempre. El 1714 va ser el Consell de Cent de la ciutat de Barcelona i altres rèpliques que hi havia hagut en altres ciutats de Catalunya inspirats en

aquest Consell de Cent els que varen fer l'últim pas de la resistència, l'últim pas de la defensa. Anys després, el 1914, primera recuperació d'algun grau d'autogovern, va ser el món local el que es va ajuntar, que es va mancomunar i que s'hi va posar al davant.

Abans se'ns recordava que a l'Estatut de la República també van ser els ajuntaments els que d'alguna forma o altra van empènyer tot aquell procés al costat dels parlamentaris catalans. I amb el pas del temps, quan ja estem a l'època més contemporània, més moderna, recordem que varen ser també i han sigut també els ajuntaments catalans, avui 947 ajuntaments de Catalunya, els que en la recuperació democràtica han fet una gran tasca i un gran servei de reconstrucció del nostre país al costat del Parlament de Catalunya i al costat del Govern de Catalunya.

I no cal dir que en aquests moments, just en aquests moments en què, diguem-ho clar, la Generalitat està competencialment afeblida, competencialment debilitada i financerament ofegada, en aquest moment, els ajuntaments i les corporacions locals de Catalunya estan fent una gran feina per ajudar la gent, per donar serveis, per reconèixer drets i, a més a més, per fer progressar el país. Al costat del Govern de Catalunya, òbviament, però d'una forma molt notable i d'una forma molt remarcable. I per això crec que avui és important que això ho destaquem perquè aquest centenari de la Mancomunitat no deixa de ser un homenatge i un homenatge gran aquesta tasca important, importantíssima, que ha fet, que estan fent i que faran en el futur el món local de Catalunya.

S'ha destacat dels primers prohoms de la Mancomunitat, l'esperit constructor i l'esperit modernitzador, i va ser exactament així. Mentre Europa es dessagnava en aquella primera gran guerra i desgraciadament no la darrera del segle XX, a Catalunya es construïa i es modernitzava. Hi havia una Europa que es barallava, que s'enfrontava, que es matava, i ja en aquell moment, i d'això fa 100 anys, a Catalunya es construïa i es modernitzava. I l'esperit de construcció i de modernització que en aquell moment va tenir Catalunya va acabar també d'alguna manera ajudant a canviar coses en el conjunt de l'estat espanyol. No tantes com hauria calgut, dissortadament, però aquell va ser l'esperit més modernitzador que hi havia en aquell moment en el conjunt de la península Ibèrica. I deixeu-me fer un petit parèntesi, crec que avui, sense cap ànim de petulància, podem tornar a dir que el gran esperit modernitzador, el gran esperit constructor es troba també avui a la península Ibèrica fonamentalment a la societat catalana. Era aleshores així, fa cent anys, i torna a ser així en aquest moment de la mateixa manera, en circumstàncies diferents, però des del punt de vista de l'esperit constructor i modernitzador, poc o molt de la mateixa manera.

S'ha destacat, i ho vull recordar, que fa cent anys la Mancomunitat va significar que amb molt poc, uns quants pocs, i en poc temps, varen fer molt. I és exactament així. S'ha dit abans, sense competències, sense traspassos, sense gaires recursos, allà

es van posar les bases, els fonaments i els pilars de moltes coses que després han subsistit i que avui encara en podem gaudir.

Crec que això és important destacar-ho, de la mateixa manera que és important destacar que aquella gent de la Mancomunitat, i Prat de la Riba en particular, no es conformaven només amb una Mancomunitat amb poders administratius, que és el que se'ls hi va delegar. No es conformaven només amb això. De la presentació de la Mancomunitat, i són paraules de Prat de la Riba, les següents. Val la pena retenir-les. Deia ell: "No hem fet la Mancomunitat per tenir una Diputació més gran. Ni per donar a l'ànima catalana un petit cos d'administració subordinada secundària, una província. Tots, anant més o menys allà i veient lluny encara el terme del seu ideal, "tots -deia Prat de la Riba- volem per a Catalunya un cos d'Estat", i Estat escrit amb majúscules. "Tots sentim que la dignitat de la voluntat popular catalana exigeix imperiosament més o menys accentuades o atenuades, formes d'estat".

Això ho deia Prat de la Riba ara fa cent anys. Sona bastant present, i és bo que a més sigui així, però amb això simplement vull subratllar que aquella gent, en el seu esperit constructor i modernitzador i en el seu ideal de país i el seu projecte de país, no es conformaven amb la Mancomunitat. I prova d'això és que després van intentar, al cap de pocs anys, promoure el primer Estatut d'autonomia de Catalunya, prova inequívoca que no es conformaven amb aquelles poques eines que tenien. En volien més, per una raó molt senzilla i que és perfectament aplicable als temps actuals i ha estat aplicable en tot moment dins d'aquests darrers cent anys, que és que sempre hem hagut de construir l'autonomia catalana, l'autogovern del país amb uns instruments molt limitats i sempre se'ns ha jutjat com si els nostres instruments haguessin sigut instruments autènticament d'estat.

Podem imaginar si realment Prat de la Riba, Puig i Cadafalch i aquella gent haguessin tingut autèntics instruments d'estat què haurien sigut capaços de fer per Catalunya, si amb tan pocs varen fer tant? O posats al dia d'avui i d'aquests darrers 30 anys. Podem imaginar el que haurien estat capaces de fer les institucions catalanes si haguéssim disposat d'instruments d'estat? Si no haguéssim hagut d'estar durant 30 anys barallant-nos i queixant-nos i a vegades fins i tot pidolant perquè ens hem trobat sistemàticament amb una paret que limitava les aspiracions d'autogovern de Catalunya.

Doncs bé, això crec que val la pena recordar-ho perquè amb poc varen fer molt, insisteixo, pocs amb poc varen fer molt, i en poc temps, i d'una forma o d'una altra varen intentar crear aquelles primeres estructures d'Estat que, recordem-ho, també s'han anat complementant i configurant en els darrers 30 anys, tant com hem pogut.

I ho han fet tots els governs, des de l'any 1980, des del retorn del president Tarradellas. No els puc citar tots, serien molts, fixeuvos els següents, encara que sigui una llista ràpida: la immersió lingüística, avui atacada; el sistema de salut, que ha convertit el sistema sanitari de Catalunya en un dels referents europeus; la gran

xarxa d'equipaments culturals, les institucions culturals però també les biblioteques, amb aquell ideal constructor i modernitzador de Prat de la Riba, les biblioteques per tot Catalunya; els mitjans de comunicació públics; la policia; el sistema universitari, repartit pertot arreu... Tot això són grans instruments de país i s'han creat o complementat o desenvolupat en aquests darrers 30 anys.

I just en aquest moment i en aquests darrers pocs anys el nostre sistema de recerca, aquesta és una estructura d'estat; la fibra òptica, que ha d'arribar a tot arreu del conjunt de Catalunya, els fils telefònics de Prat de la Riba avui són la fibra òptica i el cable. La formació professional, un altre gran instrument de país que en aquests moments estem intentant desenvolupar, i la Hisenda pròpia, allò que no hem fet, i què hem de fer, que és urgent, que és necessari, que no es pot improvisar, però que és la gran estructura d'estat que en aquest moment ens fa falta, i que no hem sabut o no hem pogut desenvolupar durant tots aquests anys, però ens hi hem posat, ens hi hem posat, a més a més, amb les diputacions catalanes, ens hi posarem, espero, també amb els grans ajuntaments catalans que tenen capacitat d'Hisenda pròpia per ells mateixos, i estic convençut que en aquests propers dos anys serem capaços d'abastir aquest instrument de país, aquest instrument d'Estat, que avui per avui no tenim i que a hores d'ara tothom suposo que ja entén que és absolutament necessari, i tothom entén que si les coses haguessin anat d'una altra manera probablement l'hauríem pogut tenir i no hem pogut tenir durant l'etapa més moderna del nostre autogovern.

Per finalitzar, crec que el que s'està fent avui a Catalunya és una simbiosi entre Prat de la Riba i el president Macià. Què vol dir això? Vol dir construir el país amb els instruments que tenim i definir l'ideal. Construir el país amb els instruments que tenim vol dir ocupar-se del progrés i del benestar de la gent, i ocupar-se de les persones, del progrés i del benestar de la gent, modernitzar el país, tant com puguem, tant com sapiguem, i ocupar-se tal com es deia abans, de les persones, del progrés i del benestar de la gent, construir el país. I al mateix temps, definir l'ideal. I definir l'ideal què vol dir? Vol dir la llibertat. El que està fent la Catalunya d'avui, més enllà del Govern, més enllà del Parlament, més enllà de les pròpies institucions municipals, el que està fent la Catalunya d'avui, la societat d'avui, és precisament això, definir un ideal, un ideal en definitiva ens torna aquell esperit del president Macià.

I tot això vull recordar que si seguim el fil històric d'aquests darrers 100 anys s'ha fet amb voluntat d'entesa i de pacte amb l'Estat espanyol. No ho oblidem, perquè des del principi de tot, des d'aquest 1914 fins ara, en tots els moments que Catalunya ha tingut capacitat de governar-se fins a cert punt ella mateixa, ho ha intentat fer amb concòrdia, amb voluntat d'entesa i amb voluntat de pacte amb l'estat espanyol.

Quan us he citat abans aquella presentació de Prat de la Riba parlant de les estructures d'Estat, no hi havia una voluntat de separar-se de l'estat, hi havia una voluntat d'entesa, hi havia una voluntat de pacte, com així va ser amb l'Estatut que

es va intentar promoure el 1918 i que va acabar amb una dictadura. Com així va ser amb l'Estatut que es va promoure en l'etapa Republicana, i que va acabar en una guerra civil. Com així va ser a l'Estatut de l'any 79, que va acabar no només ell, altres circumstàncies, però també el que passava a Catalunya, amb un cop d'estat i amb la Loapa, i com ha passat amb l'Estatut del 2006, que afortunadament vol dir que hem anat progressant, no cal dir-ho, no acaba amb una dictadura, ni amb una guerra, evidentment, ja hi vaig fer referència ahir, però ni amb una Loapa, això ja ho podríem discutir més, però sí que ha acabat amb una sentència del Tribunal Constitucional. Però fixeu-vos que el fil roig de l'actitud de les institucions catalanes i del poble de Catalunya ha sigut un fil roig presidit per la voluntat de pacte i per la voluntat d'entesa.

I ara som aquí, som al 2014, han passat cent anys des de la creació de la Mancomunitat, cent anys d'acció catalanista, cent anys de voluntat inequívoca del poble de Catalunya i de les seves institucions de governar-se a ell mateix, cent anys de signes inequívocs de voluntat de pacte i d'entesa amb les institucions de l'Estat, i avui som aquí. Som a les portes d'un altre moment important, significatiu, rellevant. Aquest dimarts que ve, el 8 d'abril, el Parlament de Catalunya, a través de tres parlamentaris, anirà a les Corts generals, al Congrés dels Diputats. Estic convençut que hi aniran amb voluntat d'entesa i de pacte, perquè només la mateixa proposició que es fa, de dir: doneu-nos, amb la Constitució espanyola vigent, una competència per organitzar un referèndum, només això ja significa que aquesta voluntat de pacte i d'entesa hi és. No vull prejutjar el que passarà, ja ho veurem, espero que hi hagi un bon to i espero que Catalunya es pugui i se sàpiga explicar, d'això n'estic absolutament convençut que serà així, a més a més amb el to que ha presidit sempre les explicacions catalanes, que és un to positiu, un to constructiu.

Previsiblement ens diran que no en el moment de la votació. Però fixeu-vos una cosa, i ho dic en nom de cent anys d'acció catalanista i de voluntat d'entesa i de pacte amb l'Estat espanyol. Si ens diuen que no, diran que no a una llei, però aquest no, no podrà aturar la voluntat del poble de Catalunya.

Es pot dir que no a una llei però no es pot aturar la voluntat del poble de Catalunya, i això perquè en aquest moment hi ha una cosa que potser no hi va ser tant en altres èpoques d'aquests darrers 100 anys, perquè hi ha una altra gran estructura de país, que és l'estructura social. Avui no només hi ha unes institucions que estan defensant un país, avui no només hi ha unes institucions també locals que estan defensant uns projectes, i un dia a dia i una obra de construcció. Avui hi ha un poble, no puc dir sencer, perquè evidentment el poble en aquest sentit té opinions diverses, però avui hi ha una societat catalana plenament conscient de quin és el present, segurament molt conscienciada de l'experiència d'aquests darrers 100 anys, i fins i tot dels 300 i, per tant, una estructura social que creu el que s'està fent i que està com a mínim en paral·lel a l'acció de les institucions.

I això ja no és només la simbiosi entre Prat de la Riba i el president Macià, sinó que és la simbiosi entre les institucions catalanes i el poble de Catalunya. I això, que és la voluntat d'un poble sencer, és el que és més difícil d'aturar. Jo dono garanties com a president d'aquest país que aquesta voluntat del poble s'expressarà sempre d'aquesta manera que ho hem fet, civilitzada, positiva, constructiva, dialogant, amb esperit de pacte i amb esperit d'entesa, però mobilitzant-se. Mobilitzant-se no només al carrer sinó a tot arreu, de la manera que us deia, mobilitzant-se perquè també diguem-ho clar, el que està passant a Catalunya encara que alguns no s'ho creguin no és la dèria d'uns pocs, sinó que és la voluntat de molts. Aquesta és la realitat, això no és la dèria d'uns pocs, d'unes poques institucions, d'uns pocs líders eixelebrats, és la voluntat de molts, i la voluntat de molts l'hem de saber canalitzar des de les institucions però l'hem de saber canalitzar fent-la avançar. I crec que en aquest moment, des de les institucions catalanes, des de la majoria de les institucions catalanes, el que estem fent precisament és això, escoltar aquesta veu que entenem molt majoritària i molt transversal del poble de Catalunya i intentar al mateix temps conduir aquesta voluntat del poble català cap a les cotes que tots plegat segurament volem i desitgem.

Acabo amb unes paraules menys conegudes d'Enric Prat de la Riba. Deia ell: "No hi ha perill més gran que la immobilitat, restar aturat és morir". I ho deia un moderat. Però ho deia perquè sabia que quan els corrents són grans i els reptes encara més, quedar-se quiet és morir, és quedar en res, diguem-ho en altres paraules i crec que en aquest moment el poble de Catalunya ha decidit que en res evidentment no es quedarà, i amb poc, tampoc, perquè ara, a diferència de fa cent anys, ara no som pocs que volen fer molt, sinó que ara som molts que volem fer molt.